

CO exemplaar

CO.2126541 - 01

MAANDBERICHT JUNI 1990

MAANDBERICHT

Een uitgave van de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD). Maandelijks wordt gerapporteerd over ontwikkelingen en activiteiten in binnen- en buitenland, die naar wij aannemen de moeite waard zijn onder uw aandacht te brengen.

U zult in het MAANDBERICHT dan ook in hoofdzaak korte, feitelijke rapportage aantreffen, inhakend op de actualiteit. Achtergrondinformatie zal opgenomen worden in het KWARTAALBERICHT, dat zoals gebruikelijk vier maal per jaar verschijnt.

Eventuele reacties op de bijdragen kunt u richten aan:

Ministerie van Binnenlandse Zaken

Postbus 20010
2500 EA DEN HAAG
Tel.: 070 - 3.61.44.01
toestel: 2382

MEDEDELING

Wij maken u erop attent dat het eerstvolgende MAANDBERICHT begin september zal verschijnen. U kunt dan een gecombineerd nummer over juli en augustus verwachten.

Het tweede KWARTAALBERICHT 1990 komt eind juli uit.

INHOUD

I. INTERNATIONALE POLITIEKE ONTWIKKELINGEN

- Sovjet-Unie: nieuwe grondwet moet separatisme tegengaan;
KGB-steun voor GORBACHOV onzeker?
- China: minister signaleert herleving misdaadorganisaties

II. POLITIEK (GEWELDDADIG) ACTIVISME

- Anti-apartheid: SuZa-campagne 1990
- Anti-imperialisme: opheffing van "De Zwarte"

III. ANTIDEMOCRATISCHE STROMINGEN

- Rechts-extremisme: Aktionsfront Nationaler Sozialisten (ANS)

IV. TERRORISME

- PIRA: onderzoek naar aanslag Roermond
- ABU NIDAL hervat activiteiten in West-Europa
- Arrestatie van RAF-leden in de DDR
- Zware bomaanslag in Amsterdam

V. MINDERHEDEN

- KOERDEN: PKK vergroot (financiële) greep op achterban
- IRAN: oppositie bedreigd
- MOLUKKERS: Molukse groeperingen in Nederland in actie
- SURINAMERS: BRUNSWIJK in Nederland

VI. DIVERSEN

- Akkoord van SCHENGEN
- De DDR-vertegenwoordiging in Nederland

Bijlage: Agenda

I. INTERNATIONALE POLITIEKE ONTWIKKELINGEN

SOVJET-UNIE: NIEUWE GRONDWET MOET SEPARATISME TEGENGAAN

Lid van het Politburo en van de Presidentiële Raad Aleksandr YAKOVLEV, een van de belangrijkste raadgevers van GORBACHOV, heeft een nieuwe federale grondwet voor de Sovjet-Unie voorgesteld. In de optiek van YAKOVLEV - zo bericht de "Financial Times" - moeten de individuele republieken de aard van hun relatie tot Moskou zelf bepalen. Hij merkte daarbij op dat "de betrekkingen binnen de Unie niet dogmatisch" gehandhaafd moeten worden, dat zij voor alle republieken alleen in grondtrekken hetzelfde zijn maar verder per geval vorm moeten worden gegeven. Volgens YAKOVLEV zou het erop neer moeten komen dat "sommige republieken een klein deel van hun macht aan de centrale regering (d.w.z. aan Moskou) afstaan, andere een groot deel".

Hiermee zijn de contouren gegeven van een systeem, dat een oplossing moet bieden voor het streven naar afscheiding of autonomie zoals dat langzamerhand in elke Sovjetrepubliek aanwezig is. Het is tegen deze achtergrond aannemelijk dat GORBACHOV zal proberen de ontwikkelingen in de Baltische landen op dit terrein op de lange baan te schuiven, teneinde op termijn een uitgewerkt alternatief te kunnen bieden voor de door deze republieken nagestreefde onafhankelijkheid. Een aantal zaken zou aan de centrale macht in Moskou overgelaten moeten worden. Hierbij kan gedacht worden aan onderwerpen als defensie, het transportwezen, de energiesector en het buitenlands beleid.

SOVJET-UNIE: KGB-STEUN VOOR GORBACHOV ONZEKER?

Volgens de gepensioneerde generaal-majoor van de KGB Oleg D. KALUGIN, kan GORBACHOV op dit moment weliswaar nog steunen op de staatsveiligheidsdienst maar moet hij ook rekening houden met veranderingen daarin op korte termijn. Het KGB is volgens KALUGIN immers in feite een conservatief instituut, de meeste functionarissen binnen de organisatie - voorzitter KRYUCHKOV voorop - staan wantrouwend tegenover de radicale hervormingen van GORBACHOV. Wél zijn er volgens hem "dissidenten" binnen de staatsveiligheidsdienst, wat ertoe leidde dat bij de verkiezing van KRYUCHKOV en andere hoge KGB-officieren als afgevaardigden voor het 28e CPSU-congres "honderden" KGB'ers tegenstemden.

Tijdens een in het weekeinde van 17 juni gehouden toespraak op een bijeenkomst van het (oppositionele) Democratisch Platform binnen de CPSU zei KALUGIN dat het KGB momenteel niet de macht bezit om GORBACHOV ten val te brengen, maar

toch zoveel invloed heeft dat het tijd wordt voor een indamming daarvan. Nog altijd gaat deze dienst door met het infiltreren van de samenleving, wordt er valse informatie verspreid over leiders van hervormingsbewegingen en andere opposanten, worden telefoons afgeluisterd en worden opposanten van het systeem op onethische wijze aangepakt. De rol van het KGB is niet wezenlijk veranderd en dit zal - aldus KALUGIN - ook niet gebeuren zolang de organisatie een instrument is in handen van de partij. Een staatsveiligheidsdienst als die van de Sovjet-Unie is wegens haar mogelijkheden tot manipulatie een gevaar voor elke democratie en moet worden opgeheven, ook al omdat de controle over het KGB via de kanalen van de Opperste Sovjet "hopeloos" is.

Noot: Inmiddels heeft GORBACHOV disciplinaire maatregelen tegen de generaal genomen. Zijn rang en onderscheidingen zijn hem per decreet ontnomen.

CHINA: MINISTER SIGNALEERT HERLEVING MISDAADORGANISATIES

Door de Chinese minister van Openbare Veiligheid, WANG Fang, werd op 11 juni een nieuwe nationale campagne tegen de misdaad aangekondigd. Volgens WANG neemt de stijging van de criminaliteit in de Volksrepubliek momenteel alarmerende proporties aan.

Opvallend is dat de minister tevens voor het eerst officieel erkende dat in het hele land weer misdaadorganisaties ontstaan "die qua karakter identiek zijn aan de geheime genootschappen".

De geheime genootschappen, ook wel Triades genoemd, zijn eeuwen geleden in China ontstaan als ondergrondse politieke en religieuze belangengroeperingen. In de loop van de tijd vervaagden hun traditionele doelstellingen en begaven ze zich op criminele terreinen als: opiumhandel, prostitutie, gokwezen, afpersing en corruptie. Mede door de communistische machtsovername in China aan het eind van de jaren '40 verplaatste het zwaartepunt van hun activiteiten zich in eerste instantie naar de Britse kroonkolonie Hong Kong. Vandaar vertakten de organisaties zich verder, vooral naar landen met een Chinese emigrantengemeenschap van enige betekenis. Een bloedige onderlinge concurrentiestrijd ging (en gaat nog) regelmatig aan die expansie gepaard.

Momenteel drijft de totale wereldheroïnehandel voor bijna de helft op deze syndicaten die daarnaast nog steeds even actief zijn in vele andere vormen van misdaad, inclusief het witwassen van hun illegale inkomsten. Ook in Nederland is tegenwoordig een belangrijk segment van de georganiseerde misdaad - de produktie van en handel in heroïne - in handen van voornamelijk uit Hong Kong afkomstige Triade-leden.

De geheime genootschappen zijn binnen de grenzen van de Chinese Volksrepubliek nooit geheel uitgeroeid, zoals nu eigenlijk ook blijkt uit de verklaring van de Chinese minister van Openbare Veiligheid, die toegeeft "dat sommige bendes teveel vrijheid hebben op het platteland".

De komende campagne zal aan de georganiseerde misdaad in China zeker geen definitief einde maken, wél belangrijk is de dreiging die hiervan zal uitgaan op de onderwereld in Hong Kong. Voordat de kroonkolonie op 1 juli 1997 weer onder Chinese jurisdictie valt, zullen velen van de naar schatting 100.000 daar woonachtige Triade-leden wel een goed heenkomen hebben gezocht!

Het moet overigens niet worden uitgesloten dat het op bescheiden schaal georganiseerde politieke verzet in China vermoedelijk eveneens een doelwit van de aanstaande campagne zal zijn.

II. POLITIEK (GEWELDDADIG) ACTIVISME

ANTI-APARTHEID: SUZA-CAMPAGNE 1990

De aanloop naar de finale op 15 en 16 juni van de door het Actieplatform georganiseerde campagne "Shell uit Zuid-Afrika, sankties nu!" is niet bijster succesvol geweest.

Belangrijke elementen van de campagne werden door gebrek aan respons zelfs een fiasco.

Eind mei werd in een oplage van 12.500 exemplaren de SuZa-krant verspreid, gericht op het aanstaande Shell-jubileum.

Opvallend was dat deze krant onder verantwoordelijkheid van SuZa-Den Haag werd samengesteld, en niet door het tot dan toe dominante SuZa-Amsterdam.

Een belangrijk deel van de krant werd ingeruimd voor een overzicht van de actieplannen op 15 en 16 juni.

Daarnaast werd ook aandacht besteed aan het gedachtengoed van de anti-imperialistisch georiënteerde "Radicale Anti-Shell groepen", die bij de campagne van verleden jaar nog een eigen Radicale Anti-Shell krant uitgaven. Hiermede werd de reeds eerder gesignaleerde samenwerking tussen anti-imperialisten en SuZa-aanhangers in de campagne 1990 bevestigd.

DE ACTIES

Op woensdag 13 juni hebben enkele tientallen sympathisanten van SuZa-Amsterdam, als opwarmertje voor de blokkadeactie van 15 juni, een namaakpijpleiding aangelegd tussen het internationale hoofdkantoor van Shell en de Zuidafrikaanse ambassade in Den Haag.

Deze ruim 400 meter lange pijpleiding stond symbool voor de band tussen Shell en Zuid-Afrika.

Op 15 juni verzamelden zo'n 500 actievoerders uit heel Nederland zich voor het hoogtepunt van de SuZa-campagne 1990 rond het Shell-hoofdkantoor en de Zuidafrikaanse ambassade in Den Haag.

De beoogde blokkade werd in dit geval echter niet gevormd door de actievoerders maar door een "cordon bleu" van honderden ME'ers.

In tegenstelling tot de gewelddadig verlopen blokkade van het Shell-laboratorium vorig jaar, verliep deze demonstratie dan ook zonder noemenswaardige incidenten. Tijdens de actie werden de deelnemers opgeroepen om 's avonds deel te nemen aan een volgende blokkadeactie rond Huis te Werve in Rijswijk waar de viering van het eeuwfeest voor personeel en genodigden plaatsvond.

Rond 18.00 uur verzamelden ruim 150 actievoerders zich daartoe rond het complex, maar ook hier was geen sprake van opmerkelijke ordeverstoring.

Zaterdag 16 juni, de feitelijke jubileumdatum, zou voor SuZa geheel in het teken staan van de Soweto-herdenking en het hoogtepunt van deze dag had een grote demonstratie en manifestatie moeten worden.

Van deze plannen kwam uiteindelijk weinig terecht omdat Nelson MANDELA rond hetzelfde tijdstip op een bijeenkomst in Amsterdam een toespraak hield.

De campagne 1990 is voor de anti-apartheidsactivisten op een flinke teleurstelling uitgelopen.

Mede gezien de politieke veranderingen in Zuid-Afrika, wordt niet verwacht dat SuZa opnieuw de energie zal kunnen opbrengen om een landelijke campagne te organiseren.

Maar omdat het sanctiebeleid naar hun mening onverminderd moet worden doorgezet zullen er voorlopig nog incidentele acties tegen bijvoorbeeld Shell-objecten uitgevoerd worden.

ANTI-IMPERIALISME: OPHEFFING VAN "DE ZWARTE"

Na bijna zeven jaar met wisselend succes meldenswaardigheden in de actiewereld te hebben verslagen, zal het bekende actieblad "De Zwarte", één der meest radicale binnen "De Beweging", er binnenkort mee stoppen.

Het eerste nummer van "De Zwarte" verscheen in november 1983.

Aanvankelijk was het tijdschrift gericht op de Beweging in de Haagse regio, later kreeg het blad meer landelijke betekenis.

De laatste jaren ontwikkelde "De Zwarte" zich meer en meer tot een spreekbuis van de Nederlandse anti-imperialistische "scene". Het is dan ook niet verwonderlijk dat aan de discussie over de opheffing van "De Zwarte" naast redactieleden ook enkele prominente anti-imperialisten deelnamen.

In de editie van 7 juni 1990 (De Zwarte 154) staat een uitvoerig artikel waarin de redactie uit de doeken doet waarom besloten werd te stoppen met de uitgave van het blad. De redactie is tot deze conclusie gekomen op grond van de volgende analyse:

"De Beweging" is in een isolement geraakt, teveel op zichzelf gericht, en teveel in zichzelf gekeerd. De aansluiting met radicaal-linkse groepen buiten "De Beweging" is er niet, en intern is er sprake van versnippering. Oproepen tot verbreding van "De Beweging" blijven telkens weer steken in eindeloze discussies.

De redactie van "De Zwarte" is daarom van mening dat het blad nauwelijks nog een zinvolle functie vervult binnen de verbrokkelde "Beweging".

Buiten "De Beweging" is de rol van dit actieblad al helemaal te verwaarlozen. Naast de immateriële problemen kampt "De Zwarte" al geruime tijd met een gebrek aan menskracht en financiële middelen.

Dit wil overigens niet zeggen dat de mensen achter "De Zwarte" zichzelf ook op non-actief stellen. De redactie is de mening toegedaan dat er binnen "De Beweging" veel onderwerpen aangesneden worden die een breder publiek verdienen. Daarom stellen zij voor gezamenlijk te zoeken naar mogelijkheden om een nieuw blad op te richten. Dit zal dan wel een "breed gelezen en breed gedragen radicaal links blad" moeten zijn.

IV. TERRORISME

PIRA: ONDERZOEK NAAR AANSLAG ROERMOND

De toevallige arrestatie van vier leden van de PIRA in België en Nederland heeft het onderzoek naar de moord op twee Australische toeristen in Roermond (27 mei jl.) in een stroomversnelling gebracht.

DE ARRESTATIES

Op zaterdag 16 juni omstreeks 14.30 uur hoorde de Belg schoten in het nabij zijn huis gelegen bos. De familie dacht in eerste instantie aan stropers totdat er ook snelvuur werd gehoord. Vader en zoon besloten gewapend met jachtgeweren poolshoogte te gaan nemen. In het bos, dat tot hun landgoed behoort, ontdekten zij een verlaten Opel Kadett met Nederlands kenteken. Op hetzelfde moment kwamen een man en een vrouw op hen toelopen. Ze waren beleefd, spraken Engels en toonden spontaan hun paspoort. Zij werden vriendelijk verzocht het privé-terrein te verlaten. Enige tijd later ontdekte junior een ingegraven plastic vuilnisemmer waarin zich wapens en munitie bevonden, waarna onmiddellijk de Rijkswacht werd ingeschakeld.

Nog voordat de Rijkswacht arriveerde ontdekte junior een tweede man, die hij onder schot hield totdat de Rijkswacht arriveerde. Deze had inmiddels de rode Opel Kadett al getraceerd en de inzittenden aangehouden. Het bleek te gaan om Pamela Ann SHAUL en Andres Edward THORNTON, respectievelijk in het bezit van de Amerikaanse en Britse nationaliteit. Ook de derde persoon werd gearresteerd. Hij maakte gebruik van de naam Peter John WATSON. De drie werden geboeid en in de politiebuis geleid maar toen de Rijkswachters het bos verder onderzochten, slaagden zij erin te ontvluchten. Alleen de vrouw kon door de Rijkswachters worden achterhaald. Op het politiebureau verklaarde zij de Ierse Donna MAGUIRE te zijn, die pas recent door de Ierse overheid op vrije voeten was gesteld.

Inmiddels was er aan beide zijden van de grens alarm geslagen, hetgeen al snel resulteerde in de aanhouding van WATSON door de Nederlandse politie.

Het zou een dag duren voordat de zoekactie naar de derde persoon resultaat opleverde. THORNTON werd signaleerd in het Brabantse dorpje Chaam.

De politie was snel ter plaatse en arresteerde hem.

Vijf minuten later zag de politie in Chaam een Ford Sierra met Brits kenteken. Na te zijn aangehouden overhandigde de bestuurder zijn Britse paspoort op naam van Paul Michael HUGHES.

Nadat hij zijn paspoort had afgegeven, gaf hij gas en verdween in de richting Ulvenhout. De zoekactie resulteerde in het aantreffen van een verlaten Ford Sierra aan de rand van een bos. Een grootscheepse politieactie resulteerde in de aanhouding van HUGHES.

DEPOTS

In de buurt van het eerste depot trof de politie enige tijd later nog een tweede depot aan. Hierin bevonden zich Semtex, ontstekers, time power units, luchtdrukpistolen en een volledige "Under Vehicle Booby Trap".

Het technische onderzoek naar de inhoud van beide depots was bij het verschijnen van dit overzicht nog niet geheel voltooid.

Wel werd inmiddels vastgesteld dat de Kalashnikov uit het eerste depot is gebruikt bij de aanslag in Roermond.

Ook op andere vlakken werden bij het technische onderzoek veelbelovende resultaten geboekt. De vingerafdrukken van HUGHES, HARTE en MAGUIRE zijn aangetroffen in de Opel Kadett die in Den Haag werd gehuurd ten behoeve van de aanslag in Roermond door de ASU (Active Service Unit).

DREIGING TEGEN BRITSE OBJECTEN

Vooralsnog wordt uitgegaan van de veronderstelling dat niet de gehele ASU is gearresteerd, die waarschijnlijk uit meer dan vier personen heeft bestaan.

ROYAL MILITARY POLICE

REQUEST FOR INFORMATION REGARDING TERRORIST INCIDENTS

Between Saturday 16 June 1990 and Tuesday 19 June 1990, four suspected IRA terrorists were arrested in Belgium and Holland. All four persons are suspected of being involved in attacks against British Forces Germany.

The Police are keen to trace the movements of these suspects in an attempt to gather evidence concerning their possible involvement in the planning or execution of terrorist incidents.

It is more than likely that they may have attempted to associate with servicemen and their dependants in bars, discos or other premises frequented by Servicemen.

Any sightings of these individuals over the past 18 months should be reported to the nearest Royal Military Police Duty Room without delay.

DONNA MAGUIRE, 23yrs
Alias: Jennifer & Penzomy,
Rachel Jacobsen, Pamela Shaul

GERARD MAJELLA HARTE

PAUL MICHAEL HUGHES

SEAN HICK

ARRESTATIE VAN RAF-LEDEN IN DE DDR

Het oude regime in de DDR en de kwalijke rol die de voormalige Stasi in dit land speelde, werden onlangs door de aanhouding van gezochte RAF-leden wederom aan de kaak gesteld.

BETROKKENHEID DDR-TOP

Volgens de vroegere plaatsvervangend minister voor Staatsveiligheid van de DDR, luitenant-generaal Gerhard NEIBER, heeft zijn ex-chef Erich MIELKE persoonlijk opdracht gegeven tot "Einbürgerung" van Westduitse terroristen van de Rote Armee Fraktion in de DDR. Ook partijleider HONECKER moet hiervan op de hoogte zijn geweest, aldus de voormalige Stasi-medewerker. Eerder had de huidige Oostduitse minister van Binnenlandse Zaken Michael DIESTEL reeds gezegd dat de steun aan de RAF-leden beschouwd moet worden als "een soort persoonlijke hobby van MIELKE en HONECKER". Voor de Oostduitse televisie verklaarde NEIBER dat hij niet verwacht dat na de arrestatie van genoemde voormalige RAF-leden er nog meer (ex-)terroristen in de DDR opgespoord zullen worden.

De contacten tussen het ministerie van Staatsveiligheid en de RAF dateren volgens NEIBER uit 1978, ten tijde van de aanhouding van drie RAF-leden in Bulgarije. Drie anderen wisten toen te ontkomen naar Tsjechoslowakije waar zij verzochten om toelating in de DDR. MIELKE gaf gehoor aan dit verzoek. Hij gaf Abteilung XXII van het MfS, belast met terreurbestrijding, opdracht de RAF-leden een nieuwe identiteit te verschaffen maar verbond hieraan de voorwaarde dat zij geen nieuwe terreurdaden meer zouden plegen.

Volgens NEIBER had MIELKE weliswaar sympathie voor de doelen van de RAF-leden, doch hij zou hen aangeraden hebben de strijd met politieke middelen voort te zetten. -

In tegenstelling tot met name in Westduitse media geuite veronderstellingen acht NEIBER het uitgesloten dat de in de DDR opgenomen RAF-leden na hun "Einbürgerung" nog betrokken zijn geweest bij nieuwe terreurdaden, "althans voor het MfS niet willens en wetens". De BRD-autoriteiten nemen voor zover bekend hetzelfde standpunt in. De voormalige Stasi-medewerker gaat echter te ver als hij de hulp van zijn ministerie presenteert als "een bijdrage aan de strijd tegen het terrorisme". Volgens NEIBER was het doel van de Oostduitse bemoeienis met de RAF namelijk geweest om de RAF-leden te laten breken met hun organisatie.

VOORTVLUCHTIG

Het moge duidelijk zijn dat geen van de gearresteerde RAF-terroristen gerekend kan worden tot de groep die volgens de BRD-autoriteiten nog tot de actieve kern van de RAF-commando's gerekend moet worden.

Over alle gearresteerden bestond immers al het vermoeden dat ze zich teruggetrokken hadden. Zij kwamen ook niet meer voor op de nieuwste opsporingsaffiches.

Er mag dan ook zeker niet van worden uitgegaan dat met deze recente arrestatiegolf een einde gekomen is aan de aanslagen van RAF-commando's.

Als de meest belangrijke nog gezochte RAF-terroristen worden op dit moment gezien:

- Horst Ludwig MEYER
- Barbara MEYER
- Christoph Eduard SEIDLER
- Wolfgang Werner GRAMS
- Birgit Elisabeth HOGEFELD
- Andrea Martina KLUMP

ZWARE BOMAANSLAG IN AMSTERDAM

Op zaterdag 30 juni 1990 vond omstreeks 23.50 uur een zware bomaanslag plaats, gericht tegen het gebouw "Aurora" te Amsterdam. Het gebouw is gelegen op de hoek van de Stadhouderskade en de Overtoom en herbergt een 20-tal bedrijven en instellingen die over een gezamenlijke ingang beschikken. Daaronder zijn er enkele die doelwit kunnen zijn van een aanslag met een politiek karakter: de Spaanse luchtvaartmaatschappij Iberia, een viertal Britse bedrijven waaronder het Brits Verkeersbureau, en een Zuidafrikaanse luchtvaartmaatschappij.

Volgens ooggetuigen werd de bom geplaatst door een blanke kaalhoofdige man met licht negroïde kenmerken. Voorts werd gezien dat deze man kort na de ontploffing wegliep, in gezelschap van een tweede man van wie een minder goed signalement beschikbaar is.

Voorlopig onderzoek van de EOD wees uit dat er gebruik is gemaakt van professionele springstof. Volgens de EOD betrof het duidelijk geen geïmproviseerd explosief zoals die door de "Beweging" worden gefabriceerd. Uitgaande van de door de bom aangerichte schade dacht de EOD aan een hoeveelheid springstof met een kracht van ongeveer 5 à 10 kilo TNT.

Nog niet duidelijk is of de aanslag uit politieke of uit criminele motieven heeft plaatsgevonden. Bovendien moet rekening gehouden worden met een actie van een gestoord persoon.

De reeks potentiële dadergroepen vanuit politiek oogmerk beijkend, ontstaat het volgende beeld:

- PIRA-betrokkenheid is zeer onwaarschijnlijk (geen Brits-militair of daaraan gelieerd doel. De PIRA heeft zich bovendien gedistantieerd van de aanslag);
- De reguliere "Beweging" (incl. anti-impies/RARA) is onwaarschijnlijk gezien de gebruikte techniek (waarschijnlijk professionele springstof) en de zwaarte van de aanslag (risico voor mensenlevens);
- Wel bestaat er vermoedelijk een (technische) overeenkomst tussen deze aanslag en een deel van de aanslagen op Spaanse objecten in Den Haag eind vorig jaar, waar een "ETA-luchtje" aan zit.

Bij het verschijnen van dit maandoverzicht werd bekend dat op vrijdag 6 juli 1990 omstreeks 23.40 uur wederom een zware bomaanslag heeft plaatsgevonden in Amsterdam. Ditmaal was de aanslag gericht op een vestiging van een Spaanse bank aan de Herengracht.

Voorlopig onderzoek heeft uitgewezen dat er een technische overeenkomst bestaat tussen deze bomaanslag en de aanslag van de week ervoor. Ook bij de laatste aanslag werd vermoedelijk springstof gebruikt. De mogelijkheid blijft uiteraard aanwezig dat het hier gaat om een criminele of gestoorde dader(groep), maar hoewel er op dit moment nog geen serieuze claimbrief is ontvangen, kan echter zeker niet worden uitgesloten dat de ETA of daarmee sympathiserende (Nederlandse) personen voor deze aanslag -en vermoedelijk ook voor de vorige- verantwoordelijk zijn. Of er verband bestaat tussen de laatste aanslag en aanslagen tegen o.a. bankgebouwen, die dezelfde nacht in Spaans Baskenland plaatsvonden, is tot nu toe niet bekend.

V. MINDERHEDEN

KOERDEN: PKK VERGROOT (FINANCIËLE) GREEP OP ACHTERBAN

Eind mei heeft de PKK in Nederland een tussentijdse financiële campagne gestart die tot eind juni duurde. Deze campagne hangt samen met de Koerdische Intifada, de volksopstand die in maart dit jaar is ontstaan in Turks Koerdistan en die nog niet uitgewoed schijnt te zijn. Gegevens hierover zijn echter schaars daar de Turkse regering de pers aan banden heeft gelegd door een grondwetsuitbreiding (met artikel 413).

De financiële campagne wordt waarschijnlijk ook elders in West-Europa gevoerd; onlangs werd op Schiphol een drietal Koerden aangehouden die met valse papieren wilden uitreizen naar Damascus. De Koerden waren in het bezit van DM 500.000,— en een groot aantal aan het PKK-hoofdkwartier gerichte rapporten, opgesteld door diverse PKK-leiders in West-Europa.

De financiële campagne wordt in Nederland met straffe hand geleid, hetgeen samenhangt met maatregelen van de PKK om de achterban discipline bij te brengen. In dat verband is opgevallen dat de PKK zich intensief bezighoudt met activiteiten op regionaal niveau, waarbij nieuwe plaatselijke Koerdische verenigingen worden opgericht of bestaande Koerdische (culturele) verenigingen worden overgenomen.

Bovendien werd vernomen dat de PKK van plan is het Europees hoofdkwartier in Nederland te vestigen. Hoewel nog geen bevestiging van dit bericht verkregen is, wordt de juistheid ervan waarschijnlijk geacht.

IRAN: OPPOSITIE BEDREIGD

De afgelopen jaren zijn Iraanse inlichtingenactiviteiten in Europa steeds meer geconcentreerd op het intimideren en uitschakelen van iedere vorm van oppositie tegen het regime in Teheran. Zo werd vorig jaar april in Wenen de voorzitter van de Koerdische Democratische Partij-Iran vermoord en vond twee maanden geleden in Zwitserland de tweede man van de Iraanse oppositionele Volks-Mujaheddeen de dood toen hij door twee Iraniërs werd beschoten.

Eind mei werd het bericht ontvangen dat bedreigingen waren geuit aan het adres van de eerdergenoemde Volks-Mujaheddeen in West-Duitsland. De persvoorlichter van de organisatie, Kemal REZAI, meldde bij de politie in Keulen dat hij was

aangesproken door de Iraanse ambassadeur in Bonn.

De ambassadeur had hem gezegd dat de Volks-Mujaheddeen in de Bondsrepubliek "aan de beurt" was en dat hij alles in het werk zou stellen om de organisatie uit te schakelen en de leden ervan te elimineren. Vervolgens werd REZAI herhaaldelijk gevolgd door Iraanse inlichtingenmensen en werden ook andere leden van de organisatie in West-Duitsland door deze lieden geobserveerd. Toen de politie een tweetal van deze vermeende inlichtingenmensen voor het huis van REZAI te Keulen wist aan te houden, verklaarden zij in West-Duitsland te verblijven voor zakelijke doeleinden en op dat moment bezig te zijn met een toeristische trip door de stad. Enkele dagen na hun arrestatie werden beide heren vrijgelaten, waarna zij onmiddellijk naar Iran terugreisden. Inmiddels is gebleken dat de inlichtingenofficier op de Iraanse ambassade te Bonn vrijwel zeker van de zaak op de hoogte is geweest.

Het na de dood van KHOMEINI toegenomen aantal aanslagen op Iraanse dissidenten in het buitenland lijkt de groeiende vrees voor vervolging onder opposanten te rechtvaardigen. Voorts is vast komen te staan dat de inlichtingenactiviteiten vanuit Iraanse officiële vertegenwoordigingen een steeds professioneler karakter krijgen. Waren deze activiteiten in het verleden voornamelijk gericht op het verzamelen van informatie omtrent oppositionele groeperingen in het buitenland, nu lijkt het erop dat er daadwerkelijk voorbereidingen worden getroffen voor het plegen van aanslagen, die vervolgens uitgevoerd worden door direct vanuit Iran opererende "hitteams", die na hun actie het betreffende land onmiddellijk weer verlaten.

MOLUKKERS: MOLUKSE GROEPERINGS IN NEDERLAND IN ACTIE

In Molukse kringen in ons land wordt het steeds onrustiger. Enerzijds laten radicale jongeren steeds vaker van zich horen, anderzijds vinden er binnen de diverse Molukse groeperingen veranderingen plaats. M.b.t. dit laatste is vooral de door velen gewenste opvolging van MANUSAMA oorzaak van de onrust. Nog steeds is niet duidelijk met welke structuur de Molukkers verder willen, doch over één ding lijkt men het eens: MANUSAMA moet weg!

Inmiddels is een "denktank" samengesteld waarin Molukkers uit diverse groeperingen zitting hebben. Zij buigen zich over de toekomst van de Molukkers in Nederland in het algemeen en over het RMS-ideaal in het bijzonder. Deze werkgroep is in ieder geval van mening dat het beleid van MANUSAMA de afgelopen jaren veel te passief is geweest en staat een radicaler beleid voor. Peter TATIPIKALAWAN van de "Badan Persatuan" ontpopt zich hierbij als leider.

Om het Molukse probleem meer bekendheid en aandacht te geven, stelt deze "werkgroep ter bevordering tot eenheid van het Zuid-Molukse volk" op korte termijn een aantal acties voor.

Zo willen zij de arrestaties n.a.v. de rellen op 25 april jl. in Den Haag aangrijpen als politiek item, ondanks het feit dat dit tot op heden geen opwinding in de diverse Molukse woonwijken heeft veroorzaakt.

Tevens wil men een aantal demonstraties organiseren, of met reeds aangekondigde demonstraties meedoen.

Op het programma staat ondermeer een demonstratie bij de rechtbank waar de behandeling van de zaak van de Molukse arrestanten zal plaatsvinden.

RADICALE JONGEREN

In andere Molukse kringen (m.n. radicale jongeren) blijkt ook steeds meer behoefte te bestaan aan (gewelddadige) acties teneinde de Molukse problematiek weer volop onder de aandacht van het Nederlandse volk en de regering te brengen. De grote aandacht die de media de afgelopen weken aan de Molukkers schonken, werkt daarbij nog eens extra stimulerend.

De acties zouden zich vooral moeten richten tegen het politie- en justitieapparaat als reactie op het in hun ogen zeer hardhandige ingrijpen van de politie tijdens de ongeregelde heden op 25 april jl. bij de RMS-viering in Den Haag.

Concreet worden in dit verband als target genoemd de TT-nacht in Assen (die inmiddels zonder problemen is verlopen) en de Paralympics, eveneens te Assen. Als uitvoerders van genoemde acties worden radicale jongeren genoemd uit Assen, Vaassen, Hoogkerk, Capelle aan de IJssel en Hoogeveen.

In dit verband wijzen wij nog op de aandacht die in het weekblad Elsevier werd besteed aan de grimmige ontwikkelingen binnen Molukse kringen in ons land. Het beeld dat in dit artikel wordt geschetst, lijkt echter overdreven.

SURINAMERS: BRUNSWIJK IN NEDERLAND

Eind juni werd Ronnie BRUNSWIJK, leider van het Jungle Commando (JC), in Frans Guyana aangehouden toen hij onder valse identiteit naar Europa wilde reizen. Volgens zijn eigen verklaring zou hij de strijd moe zijn en voor langere tijd in Nederland tot rust willen komen.

Dit wordt bevestigd door diverse woordvoerders van BRUNSWIJK, onder wie Jan KENSENHUIS en Eddie JOZEFZON.

Zoals ook de media inmiddels uitgebreid hebben gemeld, zou BRUNSWIJK's tweede man Johan WALLY (ook genaamd CASTRO) de leiding van het JC hebben overgenomen. CASTRO behoort tot de "hardliners" binnen het JC en zal beslist de strijd willen voortzetten.

De verzwakte positie van BRUNSWIJK t.o.v. de "hardliners" binnen het JC maakt de situatie in Suriname er niet rooskleuriger op.

Een gewelddadige confrontatie in Oost-Suriname tussen het SNL en het JC kan verwacht worden.

De ook verder zeer chaotische situatie, waarbij iedere overheidscontrole inmiddels ontbreekt, maakt het land steeds aantrekkelijker voor de georganiseerde misdaad (cocaine-handel). Vermeldenswaard in dit verband is de enorme hoeveelheid cocaine waarmee Nederland op dit moment wordt overspoeld.

VI. DIVERSEN

AKKOORD VAN SCHENGEN

Op dinsdag 19 juni werd in het Luxemburgse grensplaatsje Schengen de Overeenkomst ter Uitvoering van het Akkoord van Schengen getekend. Het verdrag heeft ten doel de personencontrole aan de gemeenschappelijke grenzen van de Benelux-landen, Frankrijk en de Bondsrepubliek Duitsland af te schaffen en geeft daarvoor de benodigde compenserende maatregelen.

Met het sluiten van de overeenkomst is een belangrijke stap voorwaarts gezet in het Europese integratieproces. Het is echter ook niet meer dan een stap, want de overeenkomst is nog niet in werking getreden. Inhoudelijk zullen nog vele verdragsbepalingen nadere uitwerking en invulling behoeven. In dat laatste voorziet de overeenkomst door instelling van een "Uitvoerend Comité", dat toeziet op de juiste toepassing ervan en de benodigde uitvoeringsbepalingen vaststelt. Het verdrag ligt nu bij het parlement ter goedkeuring voor. Na goedkeuring kan de regering ratificeren. Deze procedure zal geruime tijd vergen: verschillende kamerfracties hebben zich kritisch uitgelaten over de inhoud van het verdrag en de gevolgde procedure. Verwacht mag daarom worden dat het verdrag, zo het al door alle vijf nationale parlementen wordt goedgekeurd, niet voor medio 1992 in werking zal treden.

Tijdens de onderhandelingen heeft men zich terdege gerealiseerd dat de periode tussen sluiting en inwerkingtreding van het verdrag lang is en dus tot uitvoeringsproblemen kan leiden, onder andere in verband met de Duitse eenwording. Daarom is een werkgroep ingesteld, die de Centrale Onderhandelingsgroep - het hoogste ambtelijke niveau van Schengen - moet informeren over alle omstandigheden die voor in de overeenkomst behandelde onderwerpen van belang zijn, waarbij met name moet worden gekeken naar de voortgang van het Duitse eenwordingsproces. Aangenomen wordt dat dit proces vóór de inwerkingtreding van de Overeenkomst afgerond is.

Tevens moet de werkgroep voorstellen doen om tot harmonisatie van de personencontrole aan de buitengrenzen van het Schengen-gebied te komen.

Een voorwaarde voor inwerkingtreding van de Overeenkomst is een operationeel Schengen Informatiesysteem (SIS), een geautomatiseerd systeem t.b.v. controles aan de buitengrenzen van het Schengen-gebied en andere politie- en douanecontroles in het binnenland. De bouwtijd van dat systeem wordt geschat op 20 à 22 maanden, te rekenen vanaf het moment van ondertekening van het verdrag. Weliswaar is het systeem niet bijzonder gecompliceerd, maar de omvang van het netwerk en van de benodigde telecommunicatievoorzieningen zijn zodanig, dat het niet op voorhand zeker is dat die planning wordt gehaald.

RELEVANTIE VOOR DE DIENST

Uiteraard zijn deze ontwikkelingen voor de Dienst van belang. De overeenkomst bevat bepalingen over toelating en uitzetting van vreemdelingen, visumverstrekking

en binnenlands vreemdelingentoezicht. In deze bepalingen wordt regelmatig verwezen naar het begrip nationale veiligheid, een belang dat de nationale veiligheidsdiensten van de Schengen-landen beogen te beschermen. De Overeenkomst van Schengen is in dit opzicht te vergelijken met de Benelux-Overeenkomst van 11 april 1960, inzake de verlegging van de personencontrole naar de buitengrenzen van het Benelux-gebied, die echter veel beperkter van opzet is.

Eén van de maatregelen ter compensatie van het verlies van personencontrole aan de binnengrenzen is versterking van de controle aan de buitengrenzen van het verdragsgebied. Daarvoor is het Schengen Informatiesysteem noodzakelijk. Aangezien het SIS mede ten doel heeft de veiligheid van de Staat te handhaven, is het van belang voor de veiligheidsdiensten van de verdragspartijen. Zo kunnen in het SIS vreemdelingen worden opgenomen met het oog op weigering van toegang. De beslissing tot opname in het systeem kan onder andere zijn gegrond op het gevaar voor de nationale veiligheid, dat de vreemdeling voor één of meer van de verdragspartners kan opleveren.

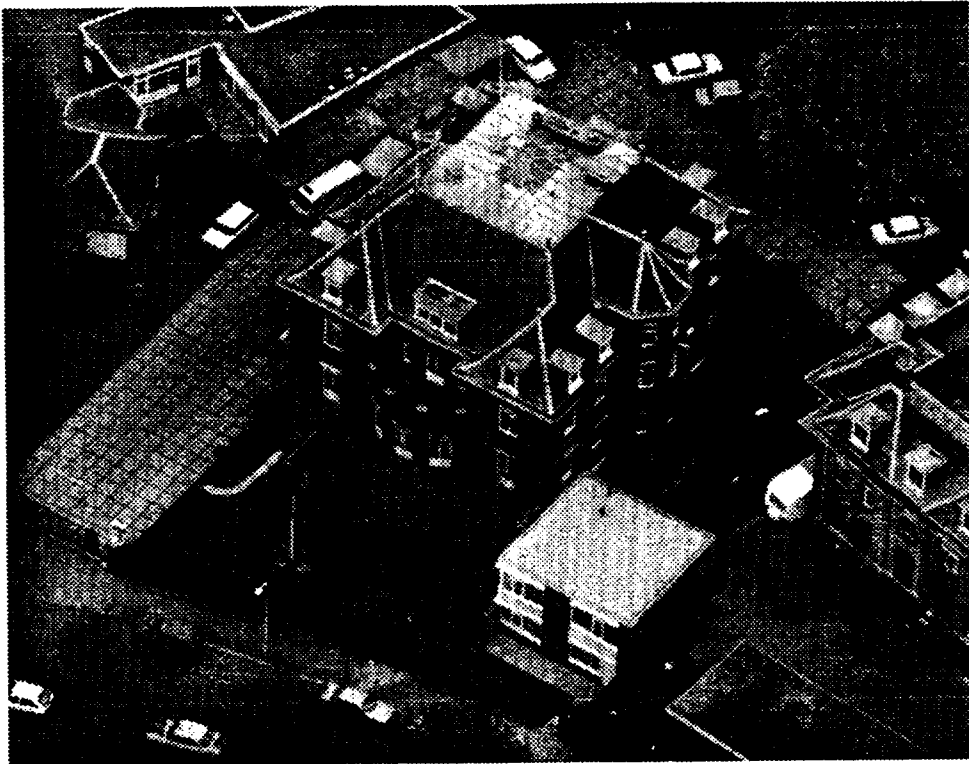
DE DDR-VERTEGENWOORDIGING IN NEDERLAND

Na de oprichting van de Duitse Democratische Republiek in 1949 duurde het nog tot 1973 alvorens de DDR een officiële vertegenwoordiging kreeg in Nederland. Eerst in dat jaar ging de Nederlandse overheid ertoe over de DDR als soevereine staat te erkennen.

Zoals het er nu naar uitziet zal de DDR-vertegenwoordiging in Den Haag 1991 niet halen, nu per 1 juli de monetaire en economische unie tussen beide Duitslanden een feit is en de politieke "hereniging" voor eind '90 wordt verwacht.

De officiële DDR-vertegenwoordiging in Den Haag bestaat thans nog uit de ambassade, met daarin ondergebracht de handelspolitieke afdeling en het consulaat, alsmede een kantoor van de handelsvertegenwoordigers van DDR-staatsbedrijven en een INTERFLUG-kantoor, beide gevestigd in Amsterdam.

Bij de oprichting in 1973 telde de Oostduitse diplomatieke en handelsvertegenwoordiging in Nederland circa 30 medewerkers. In de loop der jaren is dit aantal uitgebreid tot maximaal 52, inclusief de bij het administratieve werk betrokken echtgenotes van de medewerkers.

AFBOUW VAN DE VERTEGENWOORDIGING

Ten gevolge van de grote politieke en sociaal-economische veranderingen in de DDR worden reeds enige maanden vele reorganisaties doorgevoerd, zowel op bestuurlijk (ministeries) als op economisch (handelsorganisaties) terrein. Sindsdien is er dan ook voor de DDR-vertegenwoordigers in ons land een zeer onzekere situatie ingetreden waarbij niemand weet of zijn organisatie blijft bestaan en welke positie men daarin eventueel zal kunnen bekleden.

De komende weken reeds zal de bezetting van de vertegenwoordiging worden uitgedund. Een tiental medewerkers zal definitief terugkeren naar de DDR. Onder hen bevinden zich de Verkeersraad, de Handelsraad, de Secretaris voor Wetenschap en Techniek en een drietal handelsvertegenwoordigers.

Tussen de ambassades van West-Duitsland en de DDR zullen nadere afspraken worden gemaakt voor een gezamenlijk optreden naar buiten, en voor samenwerking op andere terreinen. Zo zullen persberichten zorgvuldig op elkaar worden afgestemd.

Tenslotte zal naar alle waarschijnlijkheid nog vóór de verkiezingen in Duitsland, in december 1990, de integratie van de twee Duitse ambassades in Den Haag een feit zijn.

Het personeel van de Oostduitse ambassade zal dan naar huis zijn teruggekeerd. De DDR-ambassadeur zal samen met een naaste medewerker nog enige tijd aanblijven om de lopende zaken af te wikkelen.

Het ligt voor de hand dat de panden van de DDR-vertegenwoordiging zullen worden afgestoten.

Bijlage:

Agenda

- 12 juli: Herdenking van de "Battle of the Boyne" (12 juli 1690): mogelijk PIRA-activiteit
- 17-20 juli: Alternatieve vierdaagse van "Is Het Hier Oorlog?" (Regio Gelderland)
- 18 augustus: Rudolf HESS-herdenking te Wunsiedeln (BRD)
- 26 augustus: Yzer-bedevaart te Diksmuide (België)